

Rändestatistika

2019–2023

Euroopa Liidu ja kolmandate riikide kodanike* võimalused Eestisse sisenemiseks ja elamiseks

Euroopa Liidu kodanik ja tema perekonnaliige

Viibimisõigus – kuni 3 kuud

Tähtajaline elamisõigus – kuni 5 aastat

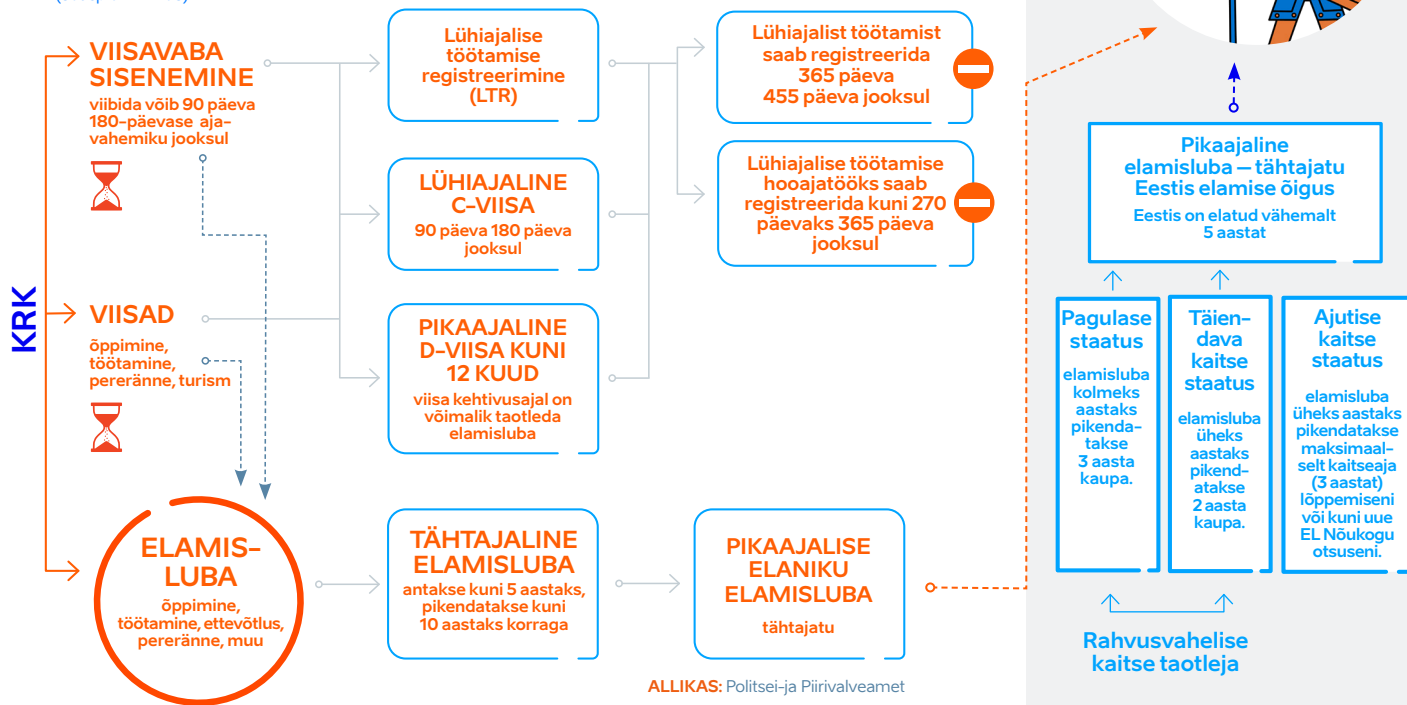

Alaline elamisõigus – tähtajatu

Eesti kodakondsus

* (edaspidi KRK-de)

Rändestatistika 2019–2023 ülevaatest leiab vastused järgmistele küsimustele:

- Missugune on Eesti rahvaarv, sissetänne, väljaränne ja rändesaldo?
- Kus välisriigis elab kõige enam Eesti kodanikke?
- Kellele, mis eesmärgil ja kui palju väljastati viisasid?
- Kui palju oli lühiajalise töötamise registreerimisi ja mis valdkondades?
- Kes ja mis põhjustel tulid Eestisse elama?
- Kellele anti pikaajalise elaniku elamisluba ja alaline elamisõigus?
- Kuhu asusid välismaalased elama?
- Kellele anti rahvusvahelist kaitset? Kui paljud said Eestis ajutist kaitset?
- Keda saadeti riigist välja?
- Kellest said Eesti kodanikud?
- Kellest said e-residendid?
- Kui paljud välismaalased osalesid kohanemisprogrammis?
- Kuidas on muutunud ränne Eestisse alates liitumisest Euroopa Liiduga?

Ülevaate koostas

Euroopa rändevõrgustiku Eesti kontaktpunkt.

Kujundas **PauPau Design**.

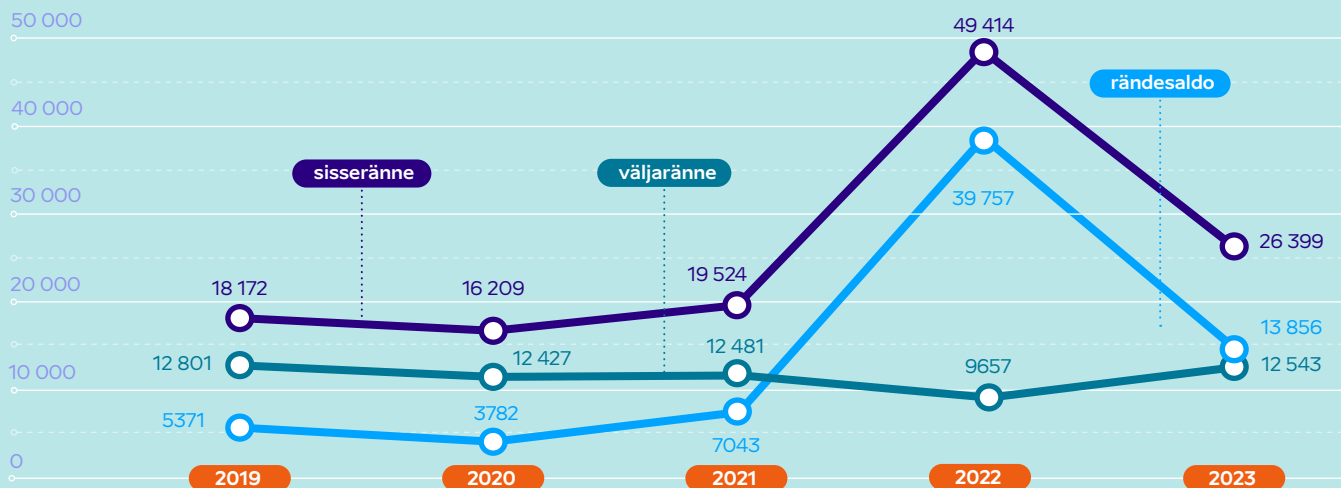
Rahastanud
Euroopa Liit

SISSEJUHATUS

Trükise eesmärk on anda ülevaade peamistest rändetrendidest Eestis aastatel 2019-2023 ning selgitada rände erinevaid tahkusi.

Rändesaldo (01.01.2024)

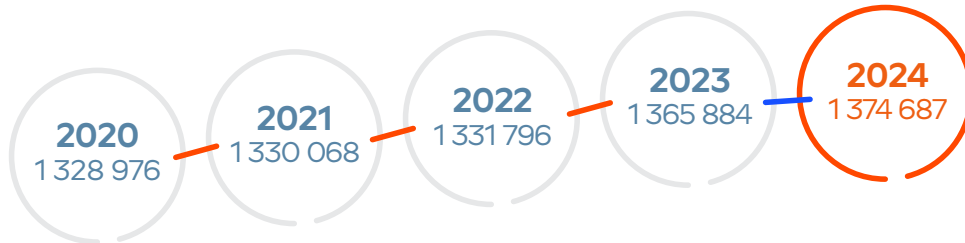
Rahvaarvu muutus

EESTI RAHVAARV

2020-2024 (01.01 seisuga)

ALLIKAS: Statistikaamet

Statistikaameti avaldatud andmetel oli Eesti rahvaarv 1. jaanuari 2024 seisuga 1 374 687, mis on 0,64% rohkem kui aasta tagasi. 2023. aastal sündis Eestis 10 949 ja suri 16 002 inimest. 2023. aastal saabus registreeritud rände alusel Eestisse elama 26 399 inimest ja Eestist lahkus 12 543 inimest. Seega sündis Eestis 5053 inimest vähem, kui suri, samas asus Eestisse elama 13 856 inimest rohkem, kui siit lahkus. Positiivne rändesaldo ületas negatiivset loomulikku iivet ning aitas rahvaarvu muutuse positiivsena hoida. Kokkuvõttes kasvas Eesti rahvaarv 8803 inimese võrra.

Alates 2022. aastast on suurenenud sisserände peamiseks põhjuseks Ukraina sõjapõgenike saabumine Eestisse, mil riiki saabunutest 75% ehk 31 594 inimest olid Ukraina kodanikud. 2024. aasta alguse seisuga elab Ukraina kodakondseid Eestis 60 414 ja nad moodustavad 4,4% rahvastikust. Neist 44 480 on Eestisse saabunud alates 2022. aasta algusest.

Kus välisriigis elab kõige enam Eesti kodanikke?

Top 10 riiki (01.01.2024)

 Soome	54 936
 Venemaa	18 956
 Ühendkuningriik	9712
 Saksamaa	5876
 USA	5190
 Rootsi	5152
 Kanada	3228
 Austraalia	3135
 Iirimaa	2447
 Norra	1767

Rahvastikuregistri andmetel elab välismaal 2024. aasta alguse seisuga 125 236 Eesti kodanikku, mis on 1% enam kui aasta varem. Välisministeeriumi hinnangul on aga välismaal elavaid Eesti päritolu inimesi kuni 200 000.

VIISAD

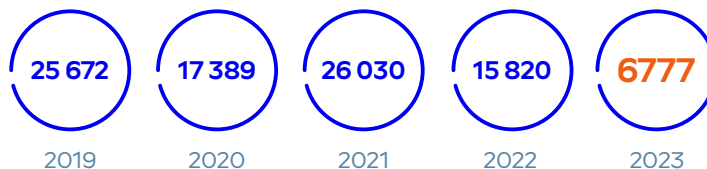
Ühtne Schengeni viisa (C-viisa) võimaldab liikuda kogu Schengeni alal kuni 90 päeva 180 päeva jooksul.

Pikaajaline viisa (D-viisa) antakse Eestis viibimiseks kuni kaheistkümneks järjestikuseks kuuks viibimisajaga kuni 365 päeva. Pikaajaline viisa on siseriiklik viisa, mis annab õiguse liikuda kogu Schengeni alal kuni 90 päeva 180 päeva jooksul.

Alates 2020. aastast saab välismaalane taotleda lühiajalist või pikaajalist viisat kaugtöö eesmärgil (nn diginomaadi viisat), kui välismaalase Eestis ajutise viibimise eesmärk on töökohustuste täitmine asukohast sõltumatult. 2023. aastal väljastati kaugtöö eesmärgil 149 pikaajalist viisat, mis on 22% vähem võrreldes aasta varasemaga, mil väljastati 191 diginomaadi viisat. Peamisteks diginomaadi viisa saajateks olid Ameerika Ühendriikide, Suurbritannia, Türgi, Armeenia ja Kanada kodanikud.

Eesti välja antud viisad (aastatel 2019-2023)

Pikaajaline D-viisa

Lühiaajaline C-viisa

Eesti välja antud viisad (2023)

Lühiajalised (Schengeni viisad) C-viisad

Kokku

Top 5 kodakondsus

8870

- Venemaa
- India
- Valgevene
- Türgi
- Hiina

Kui 2020–2021. aastal seadis inimeste piiriülesele liikumisele kogu maailmas, sh Eestis, takistusi COVID-19 pandeemia, siis alates 2022. aastast on peamiseks mõjutajaks olnud Venemaa Föderatsiooni kodanikele seatud piirangud ja sanktsioonid¹ seoses Ukrainas toimuva sõjaga. Kuna mitmed Eesti välisesindused on peatanud viisataotluste vastuvõtmise, siis väljastati 2023. aastal rekordmadal arv C-viisaid (8870, muutus võrreldes eelmise aastaga -53%), samuti jäi rekordmadalaks väljastatud D-viisade arv (6777, muutus võrreldes eelmise aastaga -57%).

Lühiajaliste viisade väljastamise top 5 (reiši eesmärgi järgi, 2023)

LÄHEASTE
KÜLASTAMINE

Turism

Ärireis

Muu

Sport

Pikaajalised viisad D-viisad

Kokku

Top 5 kodakondsus

6777

- Moldova
- Ukraina
- Venemaa
- Usbekistan
- Gruusia

Pikaajaliste viisade väljastamise top 5 (reiši eesmärgi järgi, 2023)

LÜHIAJALINE
TÖÖTAMINE

Lähedaste
külastamine

Õpingud

Äritegevus

Muu

Allikas: Politsei- ja Piirivalveamet

¹ Venemaa sõja tõttu Ukrainas on alates 2022. aastast kehtestatud mitmed piirangud ja sanktsioonid, mis kehtisid ka 2023. aastal. 2022. a märtsist peatasid Eesti välisesindused Moskvas, Peterburis, Pihkvas ja Minskis ning välise teenuseosutaja viisakeskused Venemaa Föderatsioonis ja Valgevenes viisataotluste vastuvõtmise. Aprillis kehtestas Vabariigi Valitsus sanktsiooni Venemaa Föderatsiooni ja Valgevene kodanikele Eestis töötamise ja ettevõtluse piiramiseks. 2022. a septembrist jõustus Vabariigi Valitsuse korraldus, mis piirab ajutiselt Venemaa Föderatsiooni kodanike välispiiri ületamise lühiajalise viisaga. Ka 2023. a jäid saatkonnad suletuks ja alates 2023. a septembrist keelati välispiirilt Eestisse siseneda Venemaa numbrimarki kandvatel mootorsõidukitel, kuna need kuuluvad sanktsiooni kohaldamisalaselle.

LÜHIAJALINE TÖÖTAMINE

Välismaalased, kes viibivad Eestis ajutiselt (näiteks viisa või viisavabaduse alusel), võivad Eestis töötada, kui töötamise õigus tuleneb vahetult seadusest, välislepingust või on lühiajaline töötamine töandja poolt Politsei- ja Piirivalveametis enne tööle asumist registreeritud. Ainult lühiajalise töötamise registreerimine, ilma seadusliku viibimisalusetä, ei anna välismaalasele seaduslikku alust Eestis viibimiseks.

Lühiajalise töötamise saab üldjuhul registreerida kuni 365 päevaks 455-päevase perioodi jooksul. Lühiajalise töötamise hooajatöökä saab registreerida kuni 270 päevaks aasta jooksul. Lühiajalise töötamise registreerimiste arv langes 2023. aastal võrreldes 2022. aastaga 71%. Selle peamiseks põhjuseks on Ukrainas toimuv sõda ning sellest tulenev olukorra muutus. 2021. aastal moodustasid Ukraina kodanikud lühiajaliste töötajate koguarvust 72%, 2022. aastal 47% ja 2023. aastal ainult 30%.

Lühiajalise töötamise registreerimistest 81% väljastati meestele ja 19% naistele (võrreldes 2022. aastaga vähenes meeste osakaal 3%).

Lühiajalise töötamise registreerimiste arv hooajatöökä langes võrreldes 2022. aastaga 56%.

Lühiajalise töötamise registreerimiste arv

(2019-2023)

Top 5 kodakondsused (2023)

ALLIKAS: Politsei- ja Piirivalveamet

Valdkonnad, kuhu lühiajaline töötamine registreeriti, top 5 (2023)

ALLIKAS: Politsei- ja Piirivalveamet

KES JA MIS PÕHJUSTEL TULID EESTISSE ELAMA?

Tähtajaline elamisluba

on välismaalasele antav luba Eestis elamiseks kindlaks määratud tähtajani. Tähtajalise elamisloa võib anda välismaalasele elama asumiseks abikaasa või lähedase sugulase juurde, õppimiseks, töötamiseks või ettevõtluseks, erandjuhul ka kriminaalmenetluses osalemiseks, kaaluka riikliku huvi korral või välislepingu alusel. Lisaks võib välismaalasele, kes on Eestis elanud viie järjestikuse aasta jooksul vähemalt kolm aastat, anda elamisloa püsivalt

Eestisse elama asumiseks. Tähtajaline elamisluba kehtib kuni 5 aastat ja seda on võimalik pikendada kuni 10 aastaks.

2023. aastal välja antud esimate tähtajaliste elamislubade² statistika näitab, et kõige rohkem anti välismaalaste elamislubasid töötamise eesmärgil, järgnes pererände, õppimise ning ettevõtluse alusel Eestisse elama asumine.

² Esmakordselt välja antud tähtajaline elamisluba antakse isikule, kes taotleb Eesti elamisluba esimest korda.

Esmakordsed tähtajalised elamisload ja elamisõigused rändeliikide lõikes (2019–2023)

	2019	2020	2021	2022	2023		
Esmakordsed elamisload kokku	5984	4710	6087	5989	4261	2653	1608
Pereränne (abikaasa/lähedase sugulase juurde)	2272	1958	2642	2867	1686	615	1071
Elamisluba õppimiseks	1330	533	1078	551	424	232	192
Töötamine	2218	2089	2249	2463	2054	1724	330
Elamisluba ettevõtluseks	134	111	106	85	85	73	12
EL kodanike pereliikmed	82	106	107	161	111	36	75
Muu põhjus*	30	19	12	23	12	9	3

*Muu põhjus - kriminaalmenetluses osalemine ja välisleping

ALLIKAS: Politsei- ja Piirivalveamet

Esmakordsete tähtajaliste elamislubade koguarv langes 2023. aastal võrreldes 2022. aastaga 29%, mis oli samuti olulisel määral mõjutatud Venemaa sõjast Ukrainas. Elamislubade arv langes kõikide elamisloa aluste lõikes – pererändes - 41%, töörandes - 17%, õpirändes - 23%. Ainult ettevõtluseks väljastatud elamislubade arv jäi samaks. Kui

varasematel aastatel on suur osa elamisloa alusel Eestisse elama asujatest olnud Venemaa kodanikud, siis seoses Vabariigi Valitsuse kehtestatud sanktsioonidega, mis puudutavad Venemaa Föderatsiooni agressiooni Ukrainas, on olnud piiratud nende kodanike Eestis lühiajaline töötamine ning tähtajalise elamisloa ja viisa taotlemine.

Esmakordsed tähtajalised elamisload ja top 5 kodakondsused rändeliikide lõikes (2023)

Elamisloa saajate top 5 kodakondsuse lõikes

 Ukraina	1229
 Venemaa	449
 India	294
 Türgi	252
 Usbekistan	164
KOKKU	4261

Pereränne (abikaasa/lähedase sugulase juurde)

 Venemaa	
 Ukraina	
 Türgi	
 India	
 Valgevene	
KOKKU	1686

Elamisluba õppimiseks

 Pakistan	
 Hiina	
 Aserbaidžaan	
 India	
 Türgi	
KOKKU	424

Töötamine

 Ukraina	
 India	
 Usbekistan	
 USA	
 Brasiilia	
KOKKU	2054

Elamisluba ettevõtluseks

 Türgi	
 Iraan	
 India	
 USA	
 Aserbaidžaan	
KOKKU	85

TÖÖRÄNNE

2023. aastal langes töötamiseks väljastatud esmakordse tähtajalise elamisloa saajate arv võrreldes 2022. aastaga 17%, seejuures langes tippspetsialistina töötamiseks väljastatud elamislubade arv 50% ja iduettevõttes töötamiseks väljastatud elamislubade arv 66 %.

Esmakordsed tähtajalised elamisload töötamiseks, töötamise liikide lõikes (2021-2023)

Tööränne	2021	2022	2023
Üldkorras	1248	1267	1155
Tippspetsialist	566	645	320
Iduettevõttes töötamine	190	345	116
Ekspert/nõustaja/konsultant	64	81	33
Teaduslik tegevus/õppejõud	52	40	34
Eraõigusliku juriidilise isiku juhtorgani liige	23	6	10
Sportlane/treener/kohtunik	22	9	26
EL sinine kaart	23	18	10
Vaimulik/munk/nunn	29	17	34
Loominguline töötaja	8	7	8
Õpetaja	14	10	4
Lühiajaline töötamine			273
Töötamine kasvuettevõttes			12
Muu	10	18	19
KOKKU	2249	2463	2054

Alates 2023. a saab taotleda tähtajalist elamisloa lühiajaliseks töötamiseks, mille kehtivusaeg on kuni 2 aastat. Seda saab taotleda tingimustel, et välismaalane on eelnevalt töötanud 9 kuud lühiajalise töötamise registreerimise alusel, töötamine jätkub sama tööandja juures ning tööandja on tõendanud oma maksuusaldusväärsust. Elamisloale ei rakendu sissepääsu piirarv.

Lisaks kehtestati soodsamad tingimused kasvuettevõtetele välistöötajate värbamiseks – töötamiseks kasvuettevõttes peab töötaja töötasu olema vähemalt 80% Statistikaameti viimati avaldatud aasta keskmisest brutokuupalgast. Töötajale ei rakendu piirarv.

Püsivalt Eestisse elama asumine

Püsivalt Eestisse elama asumiseks välja antud tähtajalised elamisload (2019-2023)

1049
2023

441
2023

Püsivalt Eestisse elama asumiseks välja antud elamislubade arv kasvas 2023. aastal võrreldes 2022. aastaga 6%. 2023. aastal olid elamisloa saajatest 70% mehed ja 30% naised.

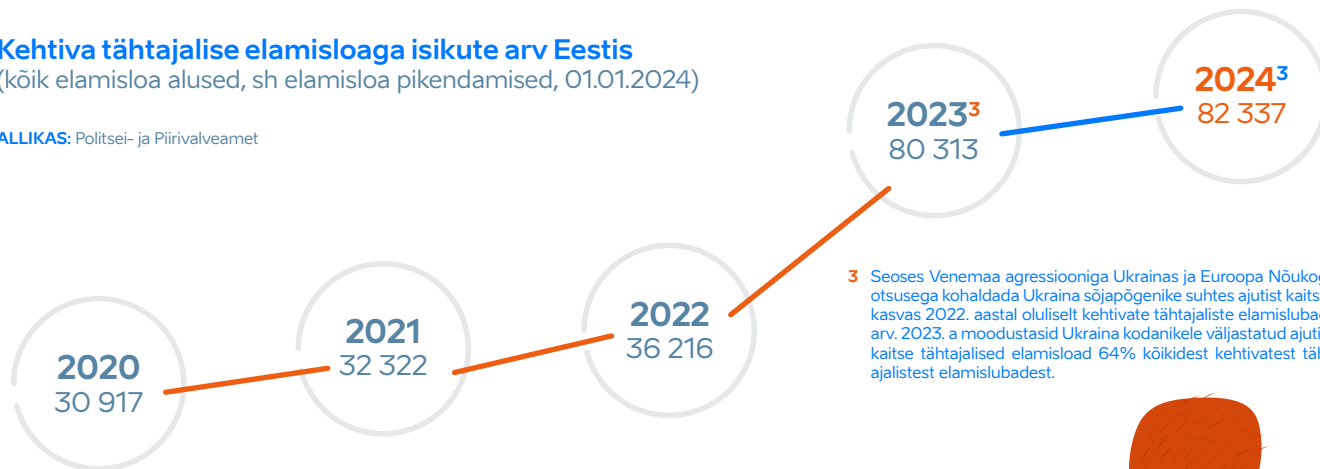
ALLIKAS: Politsei- ja Piirivalveamet

Alates 2016. aastast on võimalik taotleda elamisluba püsivalt Eestisse elama asumiseks. Sellel alusel saab elamisluba taotleda välismaalane, kes on viie järjestikuse aasta jooksul vähemalt kolm aastat elanud Eestis, kes on Eestis hästi kohanenud ning kelle Eestisse elama jäämine on kooskõlas avalike huvidega. Tähtajaline elamisluba püsivalt Eestisse elama asumiseks kehtib kuni 5 aastat ja seda on võimalik pikendada kuni 10 aastaks.

Kehtiva tähtajalise elamisloaga isikute arv Eestis

(kõik elamisloa alused, sh elamisloa pikendamised, 01.01.2024)

ALLIKAS: Politsei- ja Piirivalveamet

³ Seoses Venemaa agressiooniga Ukrainas ja Euroopa Nõukogu otsusega kohaldada Ukraina sõjapõgenike suhtes ajutist kaitset, kasvas 2022. aastal oluliselt kehtivate tähtajaliste elamislubade arv. 2023. a moodustasid Ukraina kodanikele väljastatud ajutise kaitse tähtajalised elamisload 64% kõikidest kehtivatest tähtajalistest elamislubadest.

Kehtiva tähtajalise elamisloaga inimeste arv kodakondsuste lõikes, top 5 (01.01.2024)

 Ukraina	52 948
 Venemaa	9533
 Määratlemata kodakondsus	3247
 Valgevene	1770
 India	1754
KOKKU	82 337

ALLIKAS: Politsei- ja Piirivalveamet

EL KODANIKU JA TEMA PERELIIKME TÄHTAJALINE ELAMISÕIGUS

Euroopa Liidu kodanik omandab tähtajalise elamisõiguse kuni 5 aastaks, kui ta registreerib oma elukoha rahvastikuregistris. Tähtajaline elamisõigus pikeneb automaatselt 5 aastaks, kui Euroopa Liidu kodaniku elukoht on jätkuvalt Eestis registreeritud.

Euroopa Liidu kodaniku pereliikmed, kes on kolmanda riigi kodanikud⁴ ja soovivad Eestis elada, peavad taotleva tähtajalist elamisõigust ja selle pikendamist. Nende puhul ei piisa ainult oma elukoha registreerimisest rahvastikuregistris.

Euroopa Liidu kodanikul ja temaga koos viibival perekonnaliikmel on õigus Eestis viibida kehtiva isikut tõendava dokumendi alusel kuni 3 kuud elamisõigust registreerimata ja taotlemata.

Kehtiva EL kodaniku tähtajalise elamisõigusega isikute arv (01.01.2024)

Kehtiva EL kodaniku pereliikme tähtajalise elamisõigusega inimeste arv (01.01.2024)

ALLIKAS: Rahvastikuregister

⁴ Kolmanda riigi kodanik on välismaalane, kes on muu riigi kui Euroopa Liidu liikmesriigi, Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigi või Šveitsi Konföderatsiooni kodanik. Alates 2021. aastast on kolmanda riigi kodanik ka Suurbritannia kodanik.

Elukoha esmakordselt registreerinud EL kodanikud, top 5 kodakondsused (2023)

 Saksamaa	467
 Soome	425
 Läti	378
 Prantsusmaa	254
 Itaalia	251
KOKKU	2986

ALLIKAS: Rahvastikuregister

EL kodanike pereliikme tähtajalise elamis- õiguse otsused, top 5 kodakondsused (2023)

 Venemaa	38
 Ukraina	15
 Brasiilia	10
 Määratlemata kodakondsus	5
 Moldova	5
KOKKU	111

ALLIKAS: Politsei- ja Piirivalveamet

Kehtiva EL kodaniku tähtajalise elamis- õigusega isikute arv kodakondsuste lõikes, top 5 (01.01.2024)

 Soome	5390
 Läti	3571
 Saksamaa	2379
 Prantsusmaa	1664
 Itaalia	1454

ALLIKAS: Rahvastikuregister

Kehtiva EL kodaniku pereliikme tähtajalise elamisõiguse arv kodakondsuse lõikes, top 5 (01.01.2024)

 Venemaa	189
 Ukraina	79
 Moldova	36
 Brasiilia	31
 Määratlemata kodakondsus	25
KOKKU	546

ALLIKAS: Politsei- ja Piirivalveamet

PIKAAJALISE ELANIKU ELAMISLUBA

Pikaajalise elaniku elamisluba on tähtajatu elamisluba, mida saavad taotleda kolmandate riikide kodanikud, kui nad on elanud Eestis elamisloa alusel vähemalt viis aastat, omavad kehtivat tähtajalist elamisluba ja püsivad legaalselt sissetulekut ning on kindlustatud, elukoha registreerinud ja oskavad eesti keelt vähemalt B1-tasemel.

2023. aastal oli kehtiva pikaajalise elamisloa saajate hulgas enim Venemaa Föderatsiooni ja määratlemata kodakondsusega isikuid. Enim on elamisloa saajaid vanusegrupis 60-79 (57 483 kehtivat luba) ja 40-59 (46 867 kehtivat luba). Kõige vähem aga vanusegrupis 0-19 (6701 kehtivat luba).

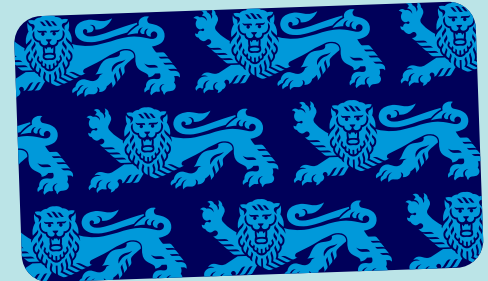
Määratlemata kodakondsusega isikud (nn halli passi omanikud) on isikud, kes on asunud Eestisse elama enne 01.07.1990 ja elavad jätkuvalt Eestis. Määratlemata kodakondsusega isikute arv, kellel on pikaajaline elamisluba, on aasta-aastalt vähenenud (64 584 isikult 2022. aastal 62 647 isikuni 2023. aastal). Lisaks elab Eestis 2023. aasta seisuga 3247 kehtiva tähtajalise elamisloaga määratlemata kodakondsusega isikut, kelle arv on samuti langetrendis. Selle peamiseks põhjusteks on kas isiku surm või Eesti /mõne teise riigi kodakondsuse omandamine.

Kehtiva pikaajalise elaniku elamisloaga välismaalaste top 5 kodakondsused

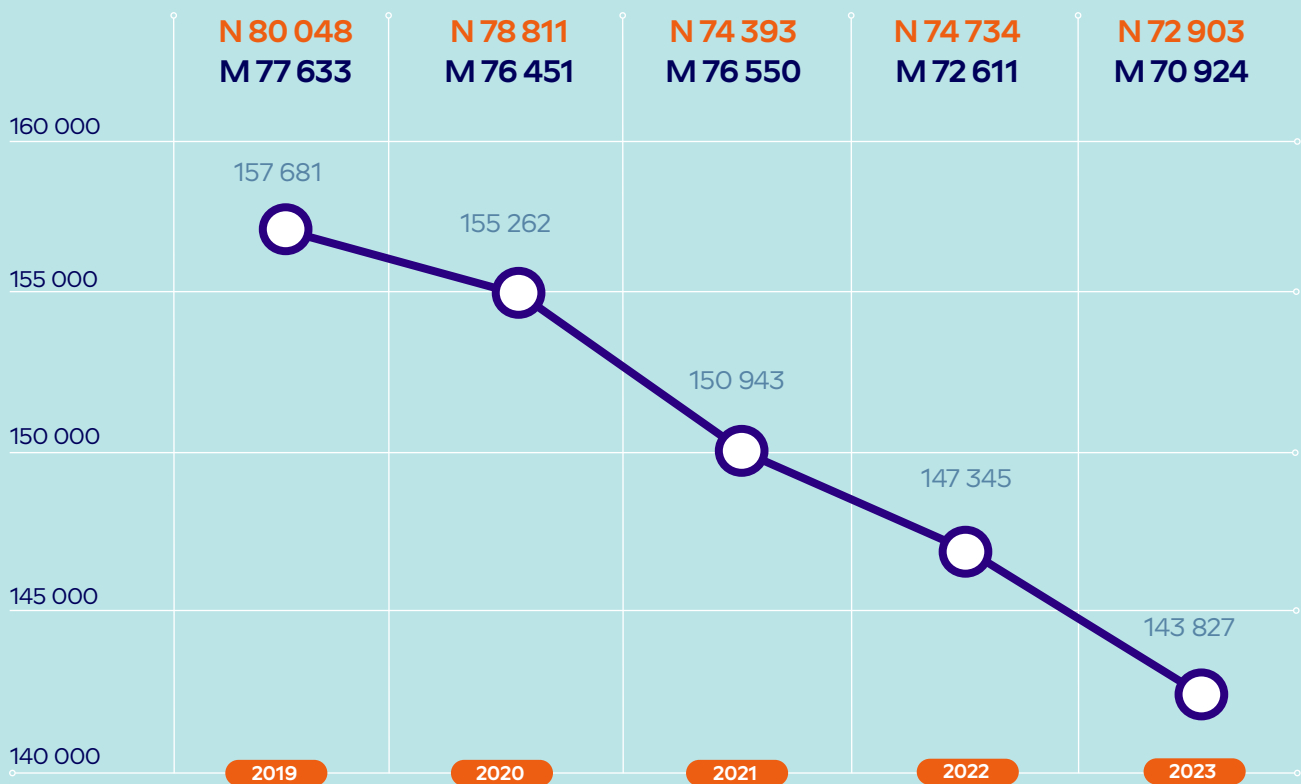
(31.12.2023)

 Venemaa	74 011
 Määratlemata kodakondsus	62 647
 Ukraina	4472
 Valgevene	1198
 Ameerika Ühendriigid	266

ALLIKAS: Politsei- ja Piirivalveamet

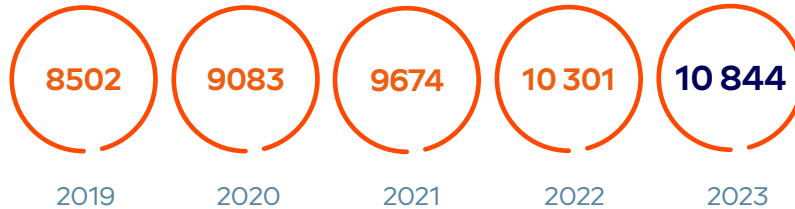
Kehtivad pikaajalise elaniku elamisload (2019-2023)

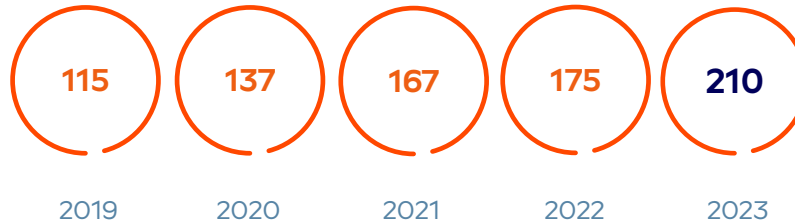
EL KODANIKU JA TEMA PERELIIKME ALALINE ELAMISÕIGUS

Euroopa Liidu kodanikul ja tema kolmanda riigi kodanikust perekonnaliikmel, kes on tähtajalise elamisõiguse alusel elanud Eestis püsivalt viis aastat järjest, on õigus taotleda alalist elamisõigust.

Kehtiva alalise elamisõigusega EL kodanike arv (2019-2023)

Kehtiva EL kodaniku pere liikme alalise elamisõigusega isikute arv (2019-2023)

ALLIKAS: Politsei- ja Piirivalveamet

Alalise elamisõigusega EL kodanike top 5 kodakondsused ja nende arv (31.12.2023)

Soome	2595
Läti	2664
Leedu	1427
Saksamaa	670
Suurbritannia	613
KOKKU	10 844

Kehtiva EL kodaniku pere liikme alalise elamisõiguse arv kodakondsuse lõikes, top 5 (31.12.2023)

Venemaa	108
Määratlemata kodakondsus	25
Ukraina	16
Ameerika Ühendriigid	9
Valgevene	8
KOKKU	210

ALLIKAS: Politsei- ja Piirivalveamet

KUHU ASUSID VÄLISMAALASED ELAMA?

Rahvastikuregistri andmetel on perioodil 2019–2023 nii kolmandate riikide kui ka Euroopa Liidu kodanikud kõige enam elama asunud Harjumaale ja Tartumaale. Kaardil on välja toodud 2023. aasta esmakordsed Euroopa Liidu ja kolmandate riikide kodanike elukoha registreerimised erinevates Eesti maakondades.

Top 5 linnad (2023)

Kolmandate riikide kodanikud

Tallinn
8620

Tartu
1520

Pärnu
649

Maardu
425

Kohtla-Järve
321

Euroopa Liidu kodanikud

Tallinn
1807

Tartu
563

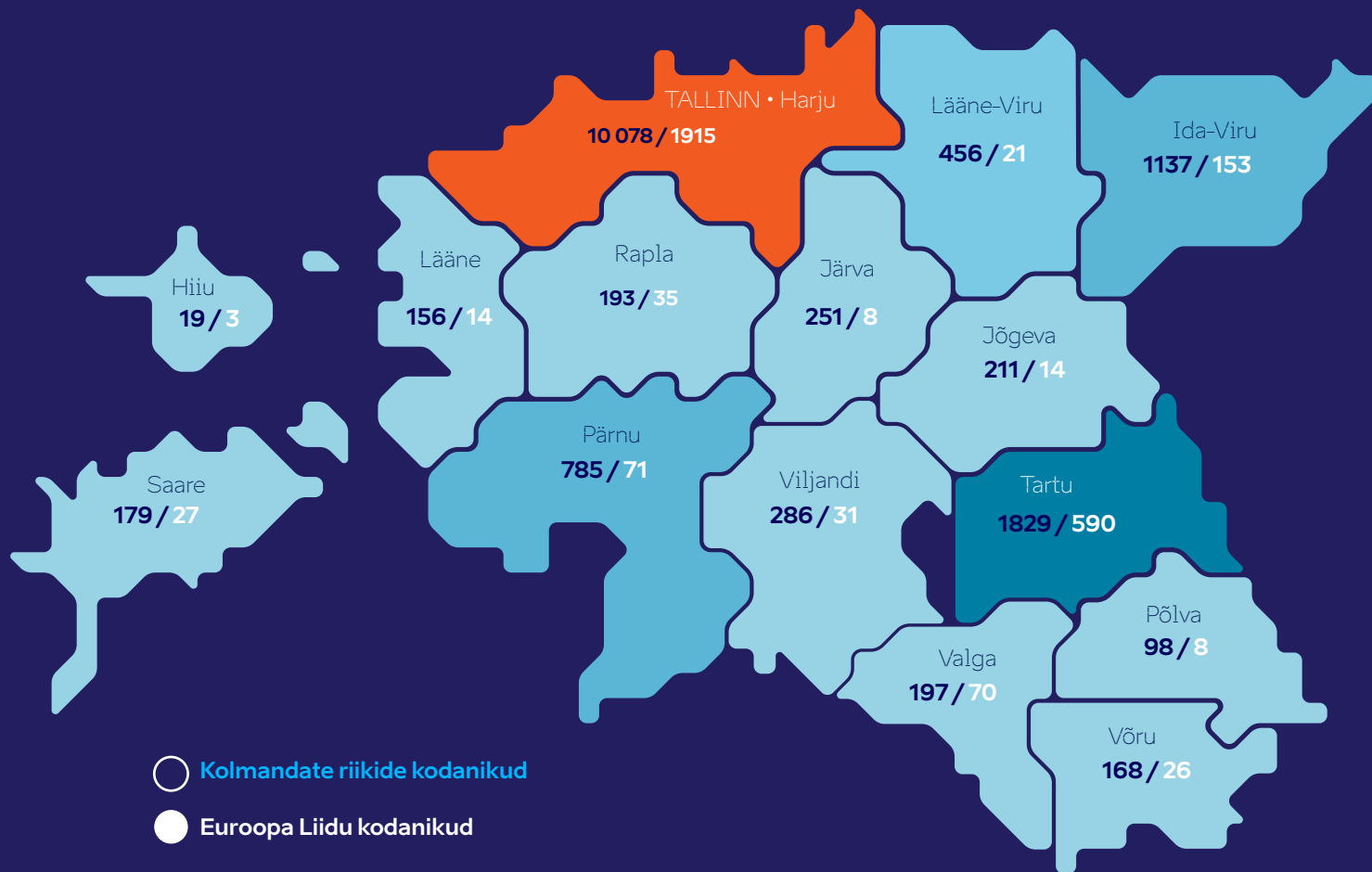
Pärnu
58

Valga
58

Narva
53

ALLIKAS: Rahvastikuregister

RAHVUSVAHELINE KAITSE

Rahvusvahelise kaitse taotlemine on üks inimese põhiõigustest. Eesti on võtnud endale rahvusvahelise kohustuse kaitsta neid välismaalasi, kellel pole võimalik oma kodumaal turvaliselt elada. Rahvusvahelise kaitse saaja on välismaalane, keda on tunnustatud pagulasena või täiendava kaitse saajana ning kellele on antud Eesti elamisluba. Ajutise kaitse saaja on välismaalane, kes kuulub EL Nõukogu rakendusaktiga määratud inimeste ringi ning kellel on antud Eesti elamisluba.

Kuni 2022. aasta alguseni püsis rahvusvahelise kaitse taotlejate ja saajate arv Eestis suhteliselt madalana. Järsk tõus toimus pärast Venemaa Föderatsiooni sõjalist agressiooni Ukrainas. Selle tulemusena esitati tavapärase ligi 100 taotluse asemel aasta jooksul kokku ligi 3000 taotlust ning rahvusvahelist kaitset anti tavapärase ligi 50 inimese asemel üle 2000 inimesele. Sama tendents jätkus 2023. aastal, mil esitati 3984 taotlust (võrreldes 2022. aastaga kasvas taotluste arv 2023. aastal 35%), ning rahvusvaheline kaitse anti 3918 inimesele (kaitse saajate arv kasvas võrreldes 2022. aastaga 86%).

PAGULASSTAATUS

antakse inimesele, kelle puhul 1951. aasta Genfi pagulasseisundi konventsiooni alusel on tuvastatud põhjendatud tagakiusu kartus rassi, usu, rahvuse, ühiskondlikku rühmitusse kuulumise või poliitilise meelsuse alusel.

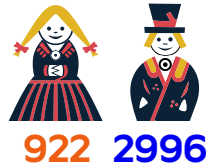
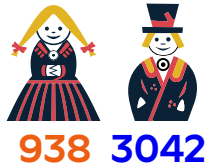
TÄIENDAV KAITSE antakse välismaalasele, kes ei kvalifitseeru pagulaseks, kuid kelle väljasaatmine või kodumaale tagasisaatmine võib talle kaasa tuua tõsise ohu (näiteks surmanuhtlus, piinamine, muu ebanimlik või inimväärikust alandav kohtlemine ja karistamine, rahvusvaheline või riigisisene relvakonflikt).

AJUTINE KAITSE antakse välismaalasele, kes kuuluvad Euroopa Liidu Komisjoni ettepaneku ja Euroopa Liidu Nõukogu rakendusotsuse alusel ajutise kaitse saajate hulka. Sellist kaitse liiki kasutatakse, kui väga suur hulk inimesi on sunnitud oma päritoluriigist sõja või muu ohtliku olukorra tõttu lahkuma. Ajutist kaitset rakendatakse erakordselt ning suure arvu inimeste ohtu sattumise korral ning käesoleval hetkel on selle maksimaalne tähtaeg kuni 3 aastat.

Alates 1997. aastast on Eestilt rahvusvahelist kaitset (v. a. ajutist kaitset) taotlenud 8244 välismaalast ning rahvusvaheline kaitse on antud (pagulase staatus + täiendav kaitse) 6626 välismaalasele. Rahvusvahelise kaitse saaja perekonnaliikme elamisluba on alates 2010. aastast antud kokku 160 inimesele. Mitmed rahvusvahelise kaitse saajad on aja möödudes kas pöördunud tagasi oma koduriiki või asunud elama teise liikmesriiki, aga on ka neid, kelle Eestis viibimise alus on muutnud.

Rahvusvahelise kaitse taotlejate- ja kaitse saajate arv ning viimaste perekonnaliikmete arv (2019-2023)

	Rahvusvahelise kaitse taotlejad	Rahvusvahelise kaitse saajad	Rahvusvahelise kaitse saaja perekonnaliikme elamisloa saajad
2019	101	50	10
2020	46	26	0
2021	76	46	1
2022	2940	2106	32
2023	3980	3918	31

Rahvusvahelise kaitse taotlejate (v.a. ajutine kaitse) kodakondsus ja taotlejate arv, (top 5)

(1997-2023)

 Ukraina	6592
 Venemaa	467
 Gruusia	121
 Afganistan	104
 Valgevene	92

Rahvusvahelise kaitse saajate (v.a. ajutine kaitse), sh rändekava alusel, kodakondsus ja saajate arv, (top 5)

(1997-2023)

 Ukraina	5981
 Süüria	202
 Venemaa	139
 Afganistan	64
 Iraak	42

ALLIKAS: Politsei- ja Piirivalveamet

RAHVUSVAHELISE KAITSE TAOTLEMINE

Rahvusvahelist kaitset sh ajutist kaitset saab taotleda kas Eesti piiripunktis või Politsei- ja Piirivalveameti esinduses. Kõik rahvusvahelise kaitse taotluse menetlused ning seda puudutavad otsused on individuaalsed.

RAHVUSVAHELISE KAITSE SAAJA VASTUVÕTMINE

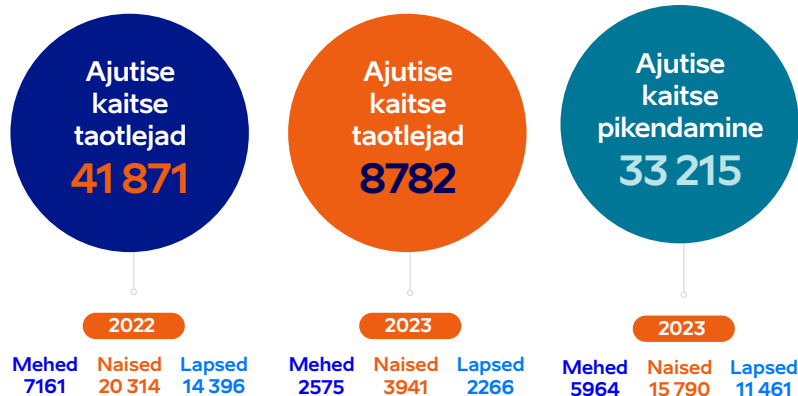
Kaitse saajal on Eesti alalise elanikuga võrdsed õigused ja kohustused. Eesti riik pakub lisaks abi (keeleõpe, majutus, tõlketeenus) uue elu alustamisel. Kaitse saajal on õigus perekonna taasühinemisele. Kaitse saajal on kohustus läbida kohanemise- ja keelekoolitus ning täita Eesti seadusi.

EUROOPA LIIDUS PIKENDATI AJUTISE KAITSE DIREKTIIVI RAKENDAMIST

Tulenevalt 24.02.2022. a alanud Venemaa Föderatsiooni sõjalisest agressioonist Ukraina vastu, tegi Euroopa Nõukogu 04.03.2022 otsuse ajutise kaitse direktiivi rakendamiseks, et kaitsta Ukrainas toimuva sõja tõttu põgenevaid inimesi. Eesti kinnitas Ukraina sõjapõgenikele ajutise kaitse andmise 8. märtsil 2022 Vabariigi Valitsuse korraldusega „Ajutise kaitse kohaldamine“.

2023. aasta septembris tehti otsus ajutise kaitse pikendamise osas. Otsuse kohaselt kestab ajutise kaitse rakendamine kuni 2025 a. märtsini.

Ukraina sõjapõgenike ajutise kaitse taotlejate ja pikendajate arv

RIIGIST VÄLJASAATMINE

Välismaalane, kellel ei ole Eestis viibimiseks seaduslikku alust, on kohustatud riigist lahkuma. Seadusliku aluseta riigis viibijale tehakse ettekirjutus riigist lahkumiseks ehk lahkumisettekirjutus, mis tuleb isikul täita lühima võimaliku aja jooksul. Lahkumisettekirjutusega tehakse isikule lahkumiskohustus kas vabatahtliku täitmise tähtajaga (ajavahemikus 7 kuni 30 päeva) või lahkumiskohustus sundtäidetakse läbi isiku kinnipidamise ja Eestist väljasaatmise. Vabatahtlikku riigist lahkumist eelistatakse sundväljasaatmisele. Nii moodustas 2023. aastal vabatahtliku lahkumisettekirjutuse täitmine 94% kogu lahkumisettekirjutuste arvust, mis on 4% kõrgem, kui aasta varem. Lahkumisettekirjutusi vormistati

2023. aastal enim Venemaa Föderatsiooni, Usbekistani ja Moldova kodanikele.

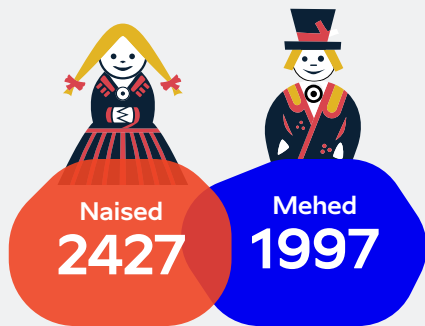
Isikul, kes lahkub riigist täites lahkumiskohustust vabatahtlikult, on võimalik saada tagasipöördumise- ja reintegratsiooni toetust läbi VARRE projekti, mida viib ellu IOM (Rahvusvaheline Migratsiooniorganisatsioon) Eesti esindus. VARRE projektiga alustati Eestis 2010. aastal ning selle toel on oma kodumaale naasnud üle 700 inimese. 2023. a naasis koduriiki VARRE toetuse toel enim Usbekistani, Gruusia ja Tadžikistani kodanikke.

Isikute riigist lahkumise lahkumisettekirjutuse alusel ning vabatahtlik tagasipöördumine oma koduriiki või teise vastuvõtvasse riiki, mida toetati VARRE projektist
(2019-2023)

	Sundtäidetava ettekirjutuse alusel riigist lahkunud isikute arv	Vabatahtliku lahkumise tähtajaga ettekirjutuse alusel riigist lahkunud isikute arv	VARRE projekti toetusel vabatahtlikult riigist lahkunud isikute arv
2019	208	1000	132
2020	108	989	128
2021	104	1089	40
2022	111	971	41
2023	170	861	91

KELLEST SAID EESTI KODANIKUD?

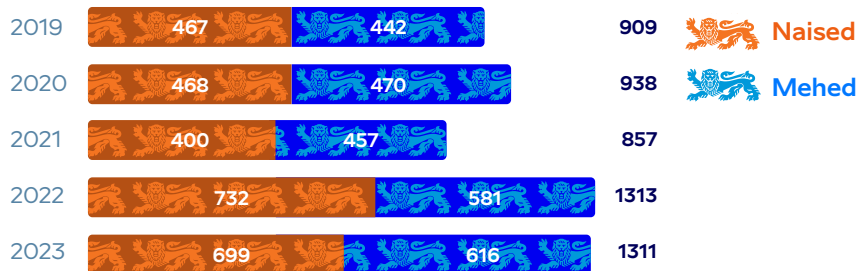
Perioodil 2019–2023 anti Eesti kodakondsus naturalisatsiooni⁵ korras 4424 isikule, neist 2427 olid naised ning 1997 mehed.

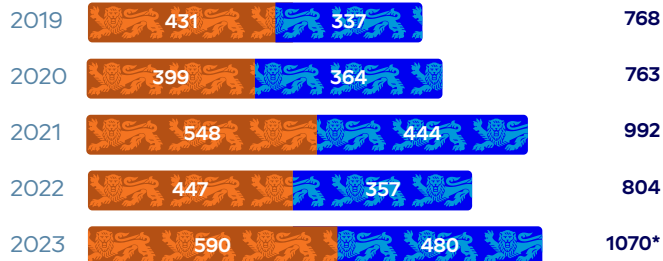
⁵ Naturalisatsioon on mittesünnijärgne kodakondsuse omandamine, kodakondsuse seaduses sätestatud tingimustel.

Kodakondsuse taotlemine ja saamine (2019–2023)

Taotlused

Naturaliseeritud isikud

ALLIKAS: Siseministeerium

*sh 59 last, kes said naturalisatsiooni korras Eesti kodakondsuse automaatselt sünni hetkest ning kelle vanemad on määratlemata kodakondsusega ja laps sündinud Eestis.

KUIDAS SAADA EESTI KODAKONDSUST?

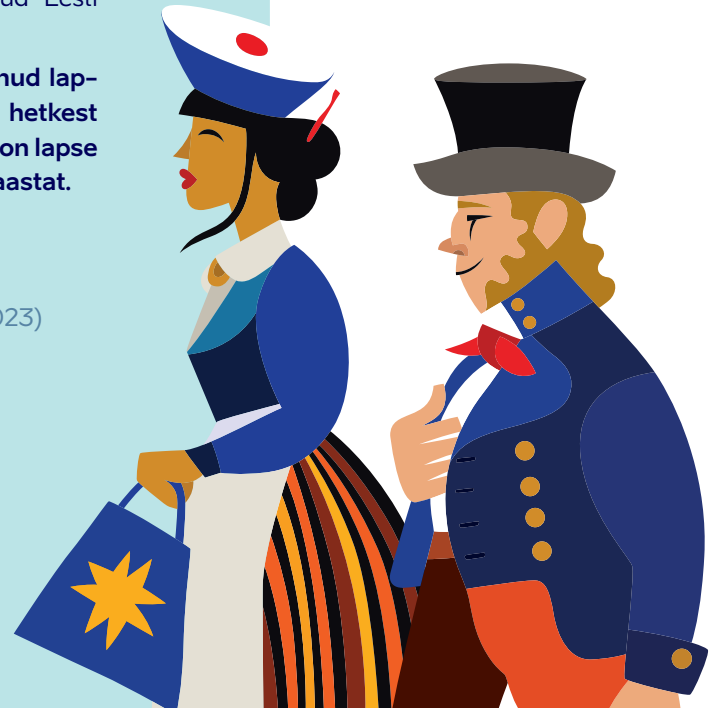
Eesti kodakondsuse omandamine, saamine ja taastamine:

- Eesti kodakondsuse **omandab sünniga** laps, kelle sündimise ajal vähemalt üks tema vanematest on Eesti kodanik.
- Eesti kodakondsus **saadakse naturalisatsiooni** korras.
- Eesti kodakondsus **taastatakse** isikule, kes on kaotanud Eesti kodakondsuse alaealisena.
- Alates 2016. a antakse Eesti kodakondsus **Eestis sündinud lapsele automaatselt naturalisatsiooni korras tema sünni hetkest alates**, kui tema vanemad ei ole ühegi riigi kodanikud ja on lapse sünni hetkeks elanud Eestis seaduslikult vähemalt viis aastat.

Naturalisatsiooni korras kodakondsuse saanud isikute eelmised kodakondsused ja arv, top 5, (2023)

○ Määratlemata kodakondsus	516
 Venemaa	460
 Valgevene	17
 Ukraina	12
 Läti	9

ALLIKAS: Siseministeerium

E-RESIDENDID

Eesti oli esimene riik maailmas, mis alustas e-residentsuse ehk digitaalse identiteedi teenuse pakkumisega välisriikide kodanikele. Täna on sarnaseid programme Eesti eeskujul loonud ja loomas ka mitmed teised riigid maailmas.

Alates 2014. aasta detsembrist saavad mitte-residendid taotleda Eesti e-residendi staatust koos e-residendi digi-ID kaardiga, mis on riiklikult tagatud turvaline digitaalne isikutuvastuse võimalus ning annab välismaalasele võimaluse kasutada Eesti e-riigi teenuseid vajaduspõhiselt ja asukohast sõltumata. Samas ei ole e-residendi digi-ID füüsiline isikut tõendav või reisidokument (sellel ei ole fotot), samuti ei anna see kodakondsust, maksuresidentsust, elamisluba ega ka Eestisse või Euroopa Liitu sisenemise luba.

Eesti e-residendid kasutavad oma digitaalset dokumenti lisaks Eestis ettevõtte asutamisele, selle juhtimiseks, e-panganduse tehinguteks, rahvusvahelisteks makseteenusteks, tuludeklaratsiooni elektrooniliseks täitmiseks ning dokumentide ja lepingute digiallkirjastamiseks.

ALLIKAS: Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus

E-residentide koguarv on 31. 12. 2023 seisuga

109 245

Mehed
86%

Naised
14%

Top 5 kodakondsused

(seisuga 31.12.2023)

Ukraina

Saksamaa

Soome

Venemaa

Hispaania

ALLIKAS: Politsei- ja Piirivalveamet

E-residendi digi-ID väljastamise otsused (2019–2023)

16 630
2019

- Venemaa
- Saksamaa
- Ukraina
- India
- Hiina

14 309
2023

- Hispaania
- Ukraina
- Saksamaa
- Soome
- Türgi

12 955
2020

- Venemaa
- Saksamaa
- Hiina
- Ukraina
- Hispaania

13 977
2021

- Venemaa
- Saksamaa
- Hispaania
- Ukraina
- Hiina

10 744
2022

- Hispaania
- Ukraina
- Saksamaa
- Türgi
- Prantsusmaa

UUSSISERÄNDAJATE KOHANEMISE TOETAMINE

Kohanemisprogramm „Settle in Estonia“ on Eesti riigi pakutav koolitusprogramm, mis aitab Eestisse saabunud välismaalastel kergemini sisse elada ja siinse eluga kohaneda. Erinevate koolituste käigus antakse ülevaade Eesti riigi ja ühiskonna toimimisest ning igapäevasest elukorraldusest.

Alates kohanemisprogrammi käivitamisest 2015. aastal on selle peamiseks sihtrühmaks olnud **tavarände** korras Eestisse jõudnud välismaalased, kellel on tähtajaline elamisluba või elamisõigus. Nad saavad kohanemisprogrammis osaleda kuni 5 aasta jooksul Eestisse saabumise hetkest ning see on neile vabatahtlik. Neile pakutav programm koosneb 6 teemamoodulist (baas-, töö-, ettevõtlus-, pere-, õppimis- ja teadusmoodul) ja eesti keele kursustest A1 ja A2 tasemetel. Alates 2024. aastast hakatakse pakkuma ka B1 tasemel eesti keele koolitusi.

Kokku osaleti 2023. aastal kohanemisprogrammis koolitustel 2 533 korral (üks inimene võis osaleda ka mitmes kohanemisprogrammi moodulis), toimus 134 erinevat kohanemisprogrammi koolitust, sh 102 online koolitust.

Suur osa programmis osalejaid olid Eestisse jõudnud koos pereliikmega või siia tööle asudes. Sarnaselt varasematele aastatele oli ka 2023. aastal enim Ukrainast, Venemaalt, Nigeeriast ja Valgevenest pärit osalejaid, kes kõik on saanud Eestis elamisloa või elamisõiguse viimase 5 aasta jooksul.

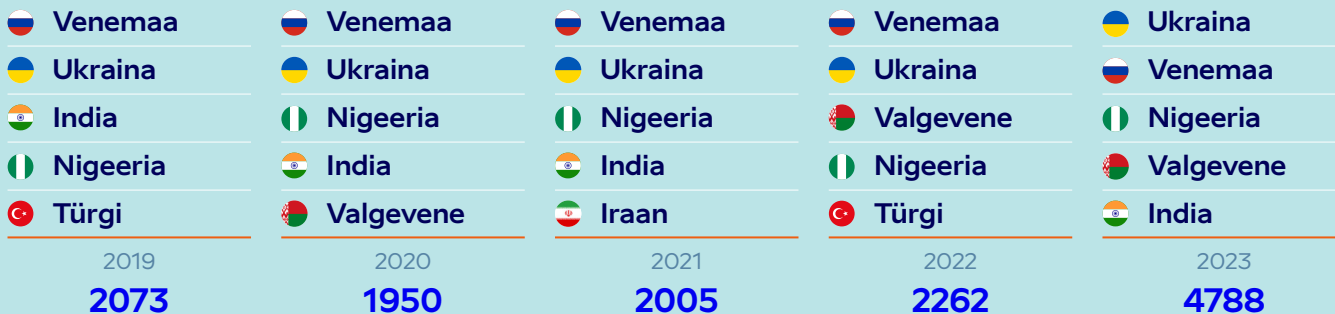
Tavarände kohanemisprogrammi käivitamisest alates kuni 2023. aasta lõpuni oli koolitusel osaletud 18 224 korral.

Kohanemisprogrammi teine sihtrühm on **rahvusvahelise kaitse saajad** (pagulased või täiendava kaitse saajad). Ukrainas toimuva sõja eskaleerumisest tingituna kasvas selle sihtrühma arv kümnekordselt ning sellega koos kasvas ka nõudlus vastava kohanemisprogrammi järele. Kohanemisprogramm on rahvusvahelise kaitse saajale kohustuslik, see koosneb 4-päevasest rahvusvahelise kaitse moodulist, mis pakub põhiinfot Eesti riigi toimimise ning Eesti ühiskonna ja kultuuri kohta, lisaks eesti keele õpe A1, A2 ja B1 tasemel. Aasta jooksul läbis kohustusliku 4-päevase koolituse 2 531 inimest.

Uue sihtrühmana lisandusid *Settle in Estonia* kohanemisprogrammi 2022. aastal **ajutise kaitse saanud** Ukraina sõjapõgenikud. Täiskasvanud ajutise kaitse saajatel on kohustus läbida neile mõeldud kohanemisprogramm,

Kohanemisprogrammis osalejad 2019–2023, tavaränne ja rahvusvahelise kaitse saajad (pagulase ja täiendava kaitse staatus)

ALLIKAS: Kultuuriministeerium

Kultuuriministeeriumi vastutusallas olev kohanemisprogramm *Settle in Estonia* viiakse ellu Euroopa Liidu Euroopa Sotsiaalfondi (ESF), Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi (AMIF) ja riigieelarveliste vahendite toel.

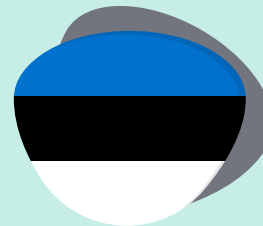
mis käivitati 2022. aasta suvel ning mis koosneb ühepäevasest kohanemiskoolitusest ja A1 tasemel eesti keele kursusest. 2022. aasta juulist 2023. aasta detsembrini läbis ajutise kaitse saajatele mõeldud kohanemiskoolituse ligi 23 000 inimest. A1 tasemel keeleõpet oli eelmise aasta lõpuks kas lõpetanud või jätkamas üle 10 000 inimese.

EESTI 20 AASTAT EUROOPA LIIDUS, 2004–2024

Eestist sai Euroopa Liidu liikmesriik 2004. aastal, mistõttu täitus Eesti liikmelisusest 1. mail 2024 a. kaksikümne aastat. 2007. aastal liitus Eesti Schengeni viisaruumiga, mis võimaldab Eesti elanikele riikidevahelist piirikontrollita liikumist.

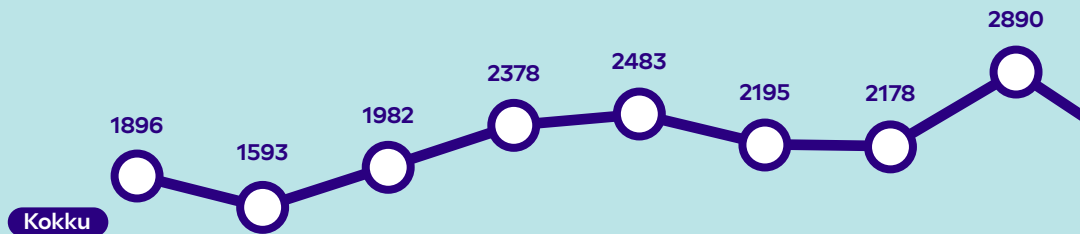
Eesti rändepoliitika lähtekohaks on läbi aegade olnud soodustada nende välismaalaste Eestisse elama asumist, kelle siia asumine on kooskõlas avalike huvidega ning ära hoida nende välismaalaste Eestisse saabumine, kes võivad olla ohuks avalikule korrale või riigi julgeolekule.

Sisseränne Eestisse on olnud tugevas korrelatsioonis nii rahvusvaheliste lepingute, Euroopa Liidu õigusruumi, riikliku rändepoliitika (näit. välismaalaste sisserände piirarvu alt välja arvamine) kui oluliste sündmustega (2020. a COVID-19 pandeemia ning alates 2022. a Venemaa sõjaline agressioon Ukrainas).

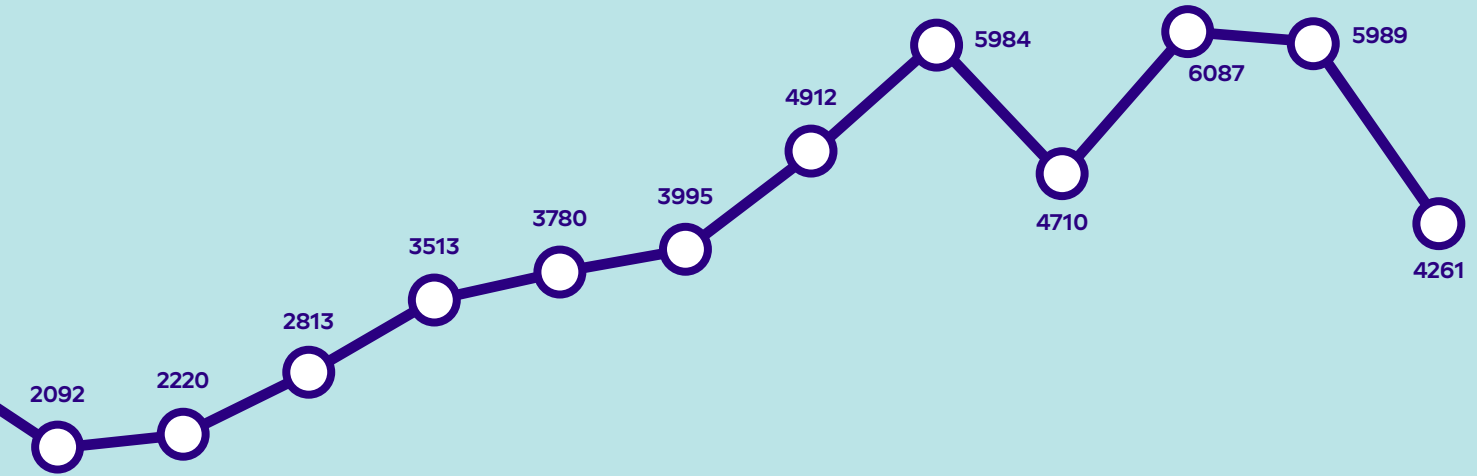

Esmased tähtajalised elamisload välismaalaste seaduse alusel (2004-2023)

Kui esmaste tähtajaliste elamislubade löikes näitab statistika üldjuhul aasta-aastalt tõusutrendi (v.a need aastad, mis mõjutasid oluliselt rännet kogu Euroopas), siis kõige heitlikumat statistikat näeb õpirände osas, mida on mõjutanud seadusmuudatused (õpirände soodustamine või selle piiramine, näit. sanktsioonid). Stabiilsena on püsinud asjaolu, et mehi tuleb Eestisse rohkem töörende alusel ja naisi pererände alusel. Kodakondsustest on esikolmik olnud Venemaa, Ukraina ja Valgevene.

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Pereränne	600	613	904	1241	1154	917	862	1174
Töötamine	387	335	438	589	695	623	684	1053
Välisleping	578	427	427	298	248	199	121	86
Legaalne sissetulek	93	45	35	28	28	47	41	55
Õppimine	236	166	165	222	318	341	405	388
Ettevõtlus	2	2	6	0	40	68	65	134
KOKKU	1896	1593	1982	2378	2483	2195	2178	2890

2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
1007	976	1105	1195	1233	1184	1661	2272	1958	2642	2867	1686
526	549	804	1216	1325	1501	1851	2218	2089	2249	2463	2054
74	75	86	70	46	46	46	30	19	12	23	12
5											
425	577	793	1009	1160	1211	1267	1330	533	1078	551	424
55	43	25	23	16	53	87	134	111	106	85	85
2092	2220	2813	3513	3780	3995	4912	5984	4710	6087	5989	4261

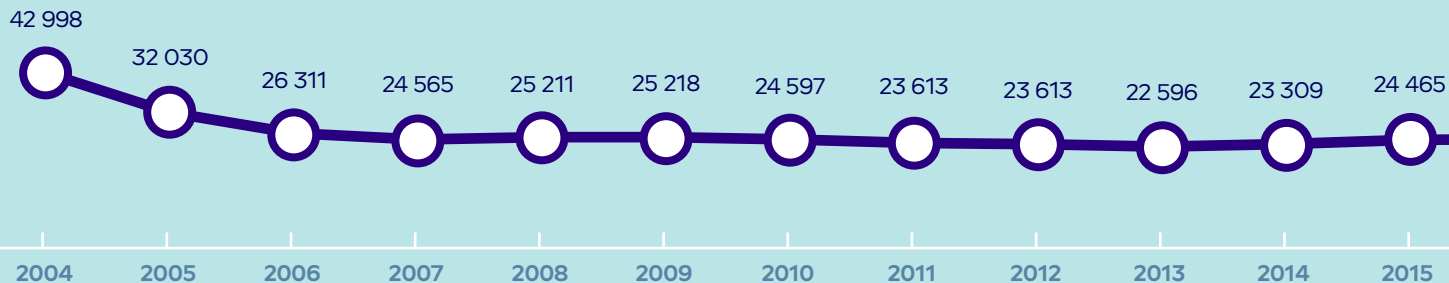
Kehtivate TE top 3 kodakondsust ja arvu (31.12.)

2003	Arv	2013	Arv	2023	Arv
○ Määratlemata kodakondsus	27 029	○ Määratlemata kodakondsus	10 005	🇺🇦 Ukraina	53 008
🇷🇺 Venemaa	17 490	🇷🇺 Venemaa	7700	🇷🇺 Venemaa	9541
🇺🇦 Ukraina	1057	🇺🇦 Ukraina	1903	○ Määratlemata kodakondsus	3247

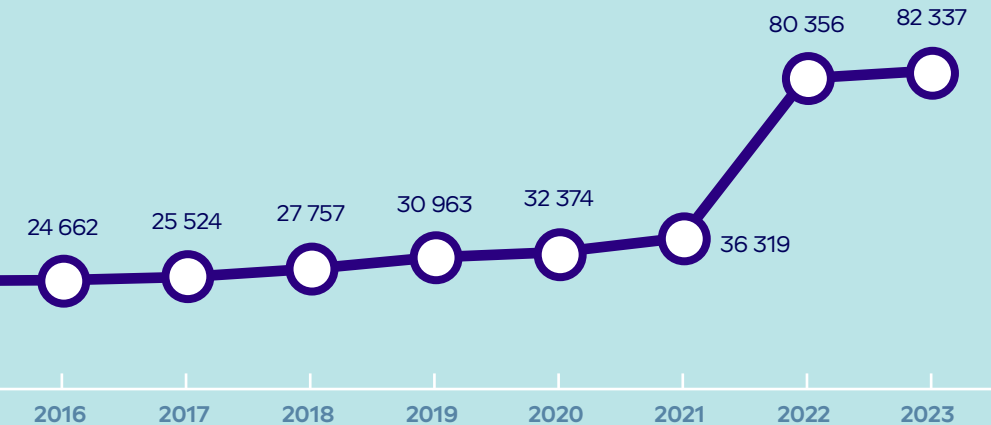
ALLIKAS: Politsei- ja Piirivalveamet

Kehtivad tähtajalised elamisload välismaalaste seaduse alusel (2004-2023)

Tähtajalised elamisload

Kehtivate tähtjaliste elamis-
lubade kodakondsuste esikolmik
püsis stabiilselt muutumatuna
kuni 2022. aastani, mil tähtaja-
liste elamislubade arv kasvas
hüppeliselt. Selle põhjuseks oli
asjaolu, et Ukraina sõjapõgeni-
kele anti elamisluba ajutise kaitse
alusel.

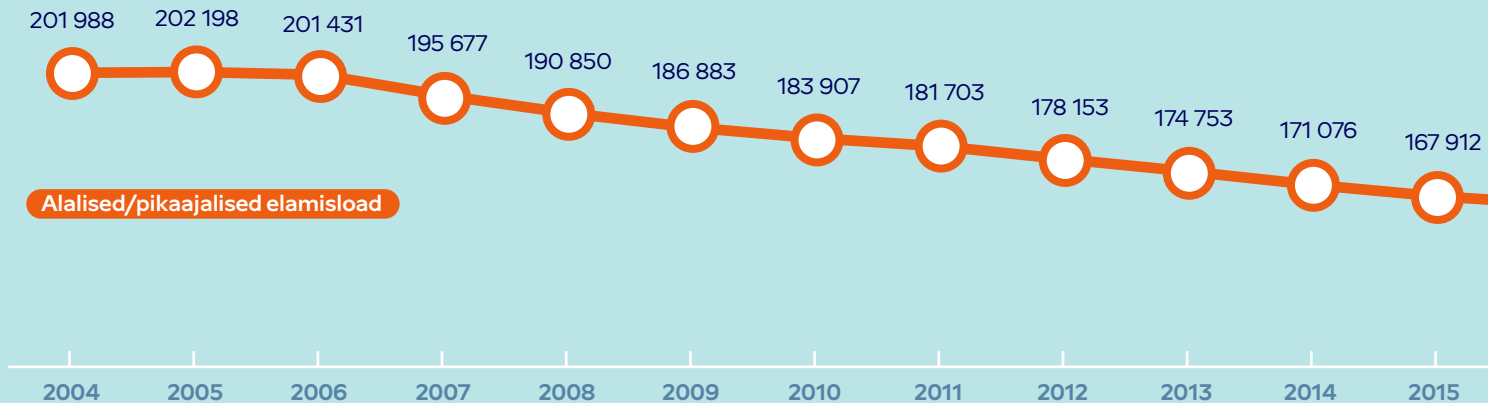

Alaliste/pikaajaliste top 3 kodakondsust ja arvu (31.12.)

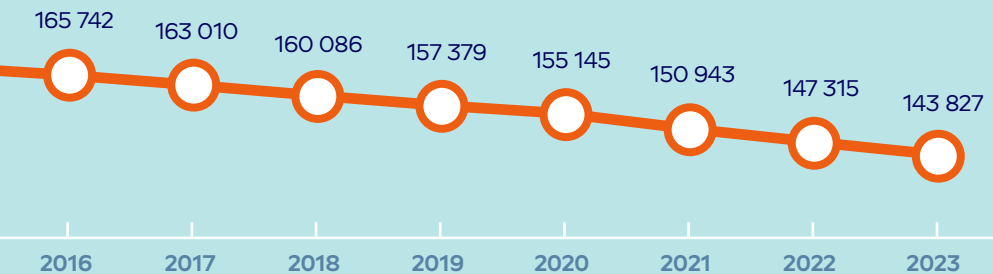
2003	Arv	2013	Arv	2023	Arv
○ Määratlemata kodakondsus	127318	🇷🇺 Venemaa	87 358	🇷🇺 Venemaa	74 012
🇷🇺 Venemaa	74 379	○ Määratlemata kodakondsus	81 231	○ Määratlemata kodakondsus	62 647
🇺🇦 Ukraina	2790	🇺🇦 Ukraina	4083	🇺🇦 Ukraina	4472

ALLIKAS: Politsei- ja Piirivalveamet

Kehtivad alalised/pikaajalised elamisload välismaalaste seaduse alusel (2004-2023)

Alaliste/pikaajaliste elamisloa saajate esikolmik kodakondsuse lõikes on samuti olnud stabiilne, viimase kümnenendi esikoha muutused on toimunud seoses määratlemata kodakondsusega isikute arvu vähenemisega.

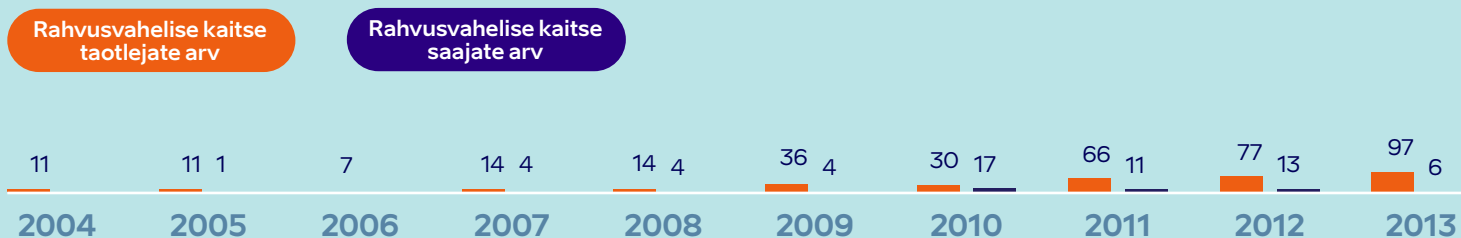
ALLIKAS: Politsei- ja Piirivalveamet

Rahvusvaheline kaitse (2004-2023)

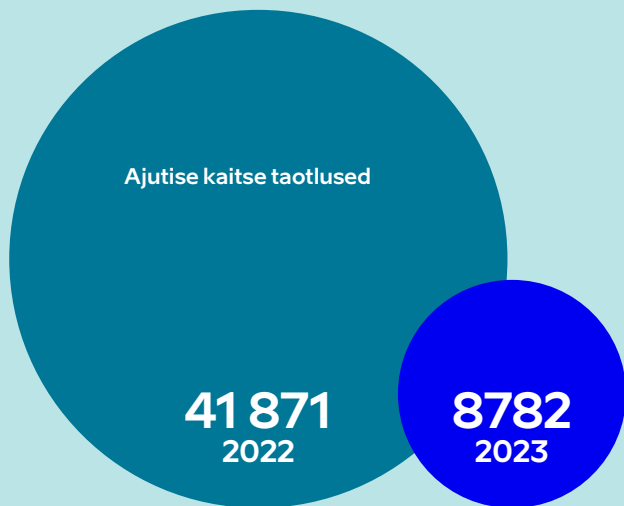
Kuni 2022. aastani oli Eestis rahvusvahelise kaitse-taotlejate arv stabiilselt väike (v.a 2015. aastal, mis oli mõjutatud 2014. aastal puhkenud Ukraina sõjast ning 2015-2017. aasta, mil Eesti võttis osa rändekavast ning Euroopa Komisjoni 2017. aasta üleskutsest võtta vastu rahvusvahelise kaitse vajadusega inimesed). Viimaste aastate rahvusvahelise kaitse taotlejate ja kaitse saajate hüppeline kasv on seotud Ukrainas toimuva täiemahulise sõjaga.

2022. aastal moodustasid Ukraina kodanikud rahvusvahelise kaitse taotlejatest 89% ja 2023. aastal 94%.

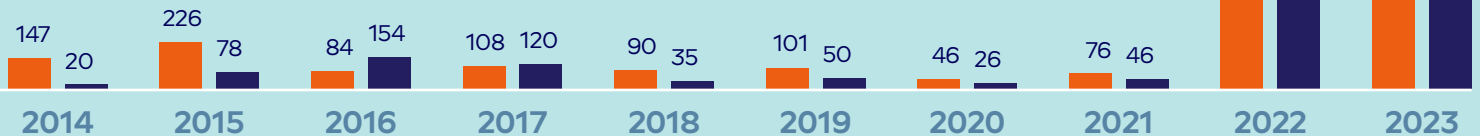
Kokku oli 31.12.2023 a. seisuga ajutist kaitset taotlenud 50 653 inimest. Ajutise kaitse pikendamist oli taotlenud 35 384 inimest.

Ajutine kaitse (2022-2023)

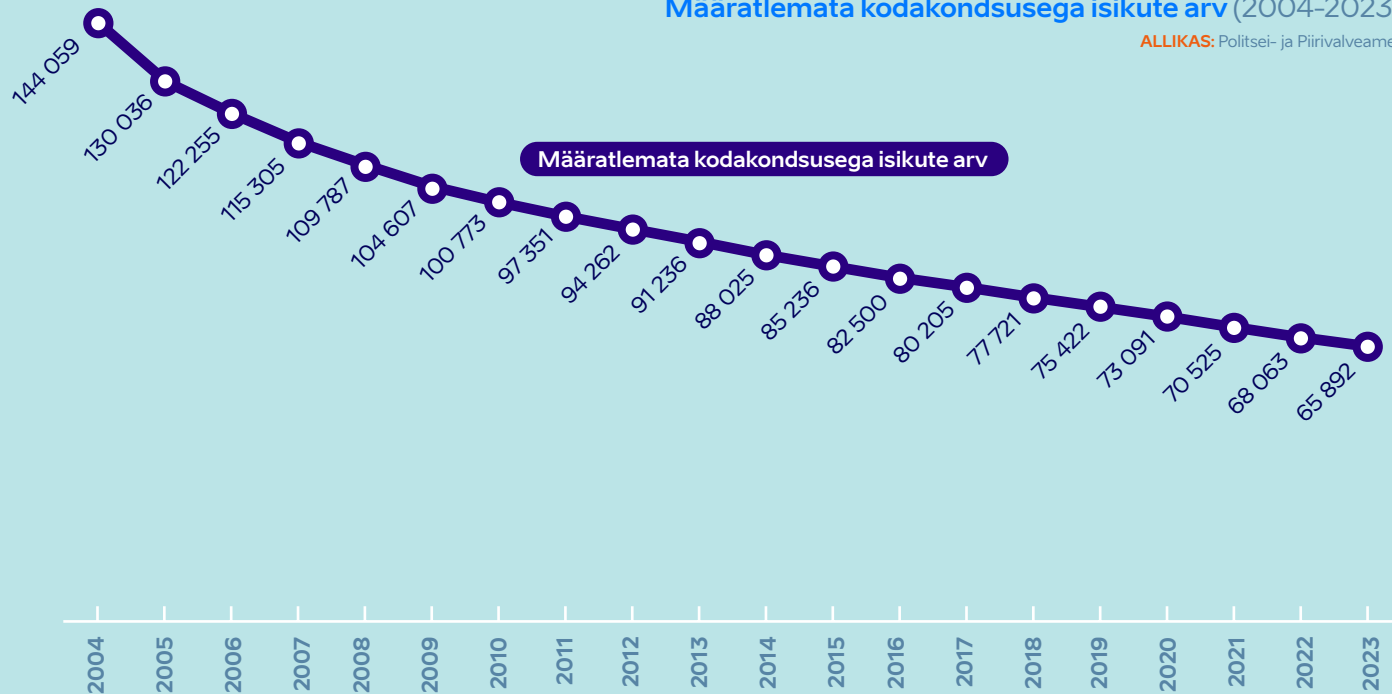
ALLIKAS: Politsei- ja Piirivalveamet

ALLIKAS: Politsei- ja Piirivalveamet

Määratlemata kodakondsusega isikute arv (2004-2023)

ALLIKAS: Politsei- ja Piirivalveamet

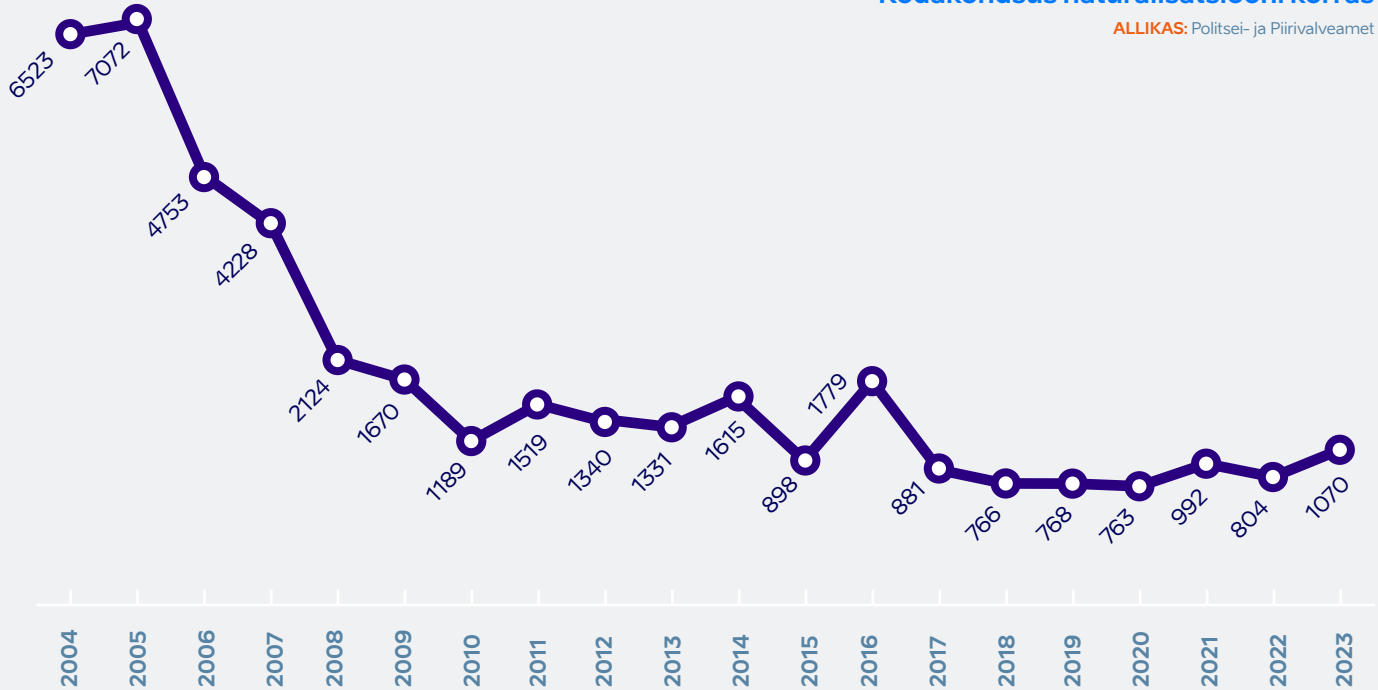

Viimase kahekümne aasta jooksul on rohkem kui poole võrra vähenenud nende määratlemata kodakondsusega isikute arv, kellel on Eestis kehtiv elamisluba (tähtaja-

lise ja pikaajalise elamisloaga kokku). Enamus neist jääb vanusegruppi 60+-aastat.

Kodakondsus naturalisatsiooni korras

ALLIKAS: Politsei- ja Piirivalveamet

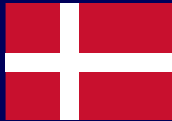

Alates 2004. aastast on Eestis naturalisatsiooni korras kodakondsuse saanud 42 092 inimest. Peamiselt on

Eesti kodakondsuse saajate seas määratlemata kodakondsusega isikud ja Venemaa kodanikud.

Belgia 1958

Taani 1973

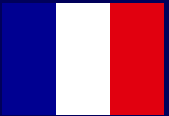
Soome 1995

Eesti 2004

Poola 2004

Prantsusmaa 1958

Iirimaa 1973

Rootsi 1995

Tšehhi 2004

Slovakkia 2004

Saksamaa 1958

Kreeka 1981

Ungari 2004

Sloveenia 2004

Itaalia 1958

Portugal 1986

Läti 2004

Bulgaria 2007

Luksemburg 1958

Hispaania 1986

Leedu 2004

Rumeenia 2007

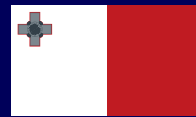
Holland 1958

Austria 1995

Küpros 2004

Malta 2004

Horvaatia 2013